Τοις Εντευξομένοις
ή
Το αληθές διακύβευμα της οικονομικής κρίσης

Του κ. **Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Καθηγητού Παντείου Πανεπιστ. Κοιν. Πολιτ. Επιστ., Πανεπιστ. Αθηνών (Επισκ.), Ex Ch.L., U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris

Οι επερχόμενες εκλογές της 7ης Ιουνίου τρ. έτ. για την ανάδειξη των Μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχουν «αποσύρει» μερικώς το ενδιαφέρον των Βρυξελλών από τα θέματα «διαχείρισης» σε Κεντρικό Επίπεδο της τρέχουσας οικονομικής κρίσης.

Υπενθυμίζεται, ότι η εν εξελίξει ευρισκομένη δεινή οικονομική κρίση πέραν των τεραστίων ερωτηματικών, τα οποία γεννά περί τα αίτιά της, προκαλεί αναμφιβόλως πικρίες, ανησυχίες και φόβους όπου δήποτε γης, δεδομένης της αδυναμίας ουσιαστικού και αποτελεσματικού ελέγχου της υπό οίου δήποτε.

Τα γεγονότα είναι ήδη λεπτομερώς γνωστά και παρέλκει οία δήποτε εδώ εκ νέου σχετική αναφορά τους.

Γνωστή είναι, βεβαίως, και η αφετηρία της κρίσης: το πρόβλημα ανέκυψε στην καρδία του καπιταλισμού, με ό,τι αυτό συνεφέλκεται, και είναι μέγα, αδήλων παγκοσμίων

διαστάσεων και συνεπειών, βραχυχρονίως, μεσοχρονίως και μακροχρονίως.

Το αληθές δε διακύβευμα εν προκειμένω δεν είναι η μείωση ή η αναστολή των ρυθμών ανάπτυξης των επί μέρους οικονομιών, αλλά έτι περισσότερον, ο κίνδυνος «καταποντισμού» των παρόντων οικονομικών σημαντικών κατακτήσεων.

Δεν ωφελεί τώρα ο θρήνος επί τειχών αλωθείσης ιεράς πόλεως, ως κατά το παρελθόν.

Οι καιροί απαιτούν λυσιτελείς, ρηξικέλευθες και ριζοσπαστικές λύσεις μακράν μικροπολιτικών προσεγγίσεων.

Επ' αυτού, όλως ενδεικτικώς σημειώνονται τα εξής:

Οι διατυπωθείσες απόψεις για την έξοδο από την τρέχουσα κατάσταση ποικίλλουν τόσο ως προς το εύρος τους, όσο και ως προς την υφή τους.

Έτσι, κατά μία άποψη, η συρρίκνωση του Κράτους, υπό την παραδοσιακή του διάσταση, και η πλέον ενεργός συμμετοχή των Πολιτών σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων θα είχαν ως αποτέλεσμα μία νέα μορφή Διακυβέρνησης των Λαών, (κατ' αρχάς σε εθνικό, και κατ' επέκταση σε διεθνές επίπεδο), διαπνεομένης από περισσότερη κοινωνική ευαισθησία, υπό το πρίσμα των σημειούμενων κατ' αυτάς κοινωνικών αλλαγών.

Και υπενθυμίζεται επί του τελευταίου, ότι οι Δυτικές Κοινωνίες υπόκεινται σε διαρκείς, ποικίλλες και ταχείες «μεταλλαγές», με συνεφελκόμενες ουσιώδεις ανακατατάξεις και αναπροσανατολισμούς αξιών, υπό των οποίων διέπονται, τρόπον ζωής, από μακρού εμπεδομένων, τάσεων ατομισμού, σε πρωτόγνωρες διαστάσεις, υποδηλούσες απροθυμία συμμετοχής σε συλλογικές μορφές δράσης, όπως π.χ. μέσω Πολιτικών Κομμάτων κ.ά.

Κατ' άλλες προσεγγίσεις, απαιτείται ανακοπή της ύφεσης, μέσω αύξησης των παραγωγικών επενδύσεων, διατήρησης των θέσεων εργασίας, έναντι οίου δήποτε κόστους, και, βεβαίως, μέσω «της επαναφοράς» επί σκηνής των δημοσίων επενδύσεων, ως εργαλείου επίτευξης ανάπτυξης.

Περί των τελευταίων αναφέρεται η ετερόκλητη τύχη τους διαχρονικώς και παγκοσμίως:

Οι δημόσιες επενδύσεις είχαν αγνοηθεί επί μακρόν ως μηχανισμός ανάπτυξης, υπό πολλών οικονομιών, ως εκείνη των Η.Π.Α., της οποίας κυρίαρχη άποψη απετέλει η «θεοποίηση» της Ιδιωτικής Πρωτοβουλίας και των εξ αυτής απορρεουσών ιδιωτικών παραγωγικών επενδύσεων.

Τα τρέχοντα όμως γεγονότα δεν επιβεβαίωσαν «την ορθότητα» της μονόπλευρης αυτής επιλογής.

Χώρες τινές, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, «κατέφυγαν» κατά περιόδους σε μηχανισμούς αξιοποίησης των δημοσίων επενδύσεων, εκ ποικίλλων ομολογουμένως λόγων, όπως π.χ. εγγενών αδυναμιών άλλων επιλογών, απροθυμίας των ιδιωτικών κεφαλαίων να ασχοληθούν με ωρισμένες δραστηριότητες, κατά την εκτίμησή τους οικονομικώς ασύμφορες, εθισμού σε Κρατικές διευρυμένες παρεμβάσεις για «την κάλυψη» τομέων εκτός ενδιαφέροντος Ιδιωτών, για «την ικανοποίηση», (μέσω έργων και δράσεων) «δικαίων» κοινωνικών αιτημάτων κ.ά.

Κατά την παρούσα φάση της δεδομένης διεθνούς οικονομικής κρίσης το μείζον ερώτημα, εν αναφορά προς «το εργαλείο» δημόσιες επενδύσεις για την αντιμετώπισή της, εμπεριέχεται στο δίλημμα, εάν οι δημόσιες επενδύσεις συνιστούν πλέον μία αδήριτη αναγκαιότητα ή μία «εναλλακτική» πολιτική επιλογή, είτε λόγω των πλεονεκτημάτων τους, είτε ελλείψει άλλων δυνατοτήτων παρέμβασης.

Τα στοιχεία οδηγούν μάλλον προς την πρώτη παραδοχή της αναγκαιότητας, δεδομένου, ότι οι δημόσιες επενδύσεις «ενσωματώνουν», τόσο «ως φιλοσοφία», όσο και «ως πρακτική» σειρά πλεονεκτημάτων, όπως π.χ. ταχεία λήψη αποφάσεων, ευχέρεια αναθεωρήσεων προγραμματισμών, ευελιξία περί την διαχείριση κεφαλαίων, εννοείται υπό καθεστώς πλήρους διαφάνειας, κ.ά.

Θεωρείται αυτονόητο, ότι η δυσάρεστη οικονομική κατάσταση δεν θα αντιμετωπισθεί με μόνη την εφαρμογή προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων, ευρείας ή περιωρισμένης κλίμακας.

Απαιτούνται γενναία μέτρα, όπως νέα φορολογικά κίνητρα, μέτρα νομισματικής πολιτικής, αυστηρότερες ρυθμίσεις για «επιθετικά» επενδυτικά κεφάλαια, ως αποτέλεσμα τολμηρών πολιτικών αποφάσεων, η δυστοκία των οποίων είναι δυστυχώς δεδομένη επί παγκοσμίου επιπέδου, διότι:

Η νέα Πολιτική Ηγεσία των Η.Π.Α. εκδηλώνει προθέσεις «αναθέρμανσης» της οικονομίας των Η.Π.Α. μέσω γενναίων επιχορηγήσεων κ.ά.

Η «επανίδρυση» ή η «επαναπροσέγγιση» του καπιταλισμού, όπως αυτή «επιχειρείται» υπό της Ηγεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν τυγχάνει της γενικής αποδοχής.

Η εναρμόνιση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αντιμετωπίζεται υπό πολλών Κρατών με επιφυλάξεις.

Η υπό των Ευρωπαίων Ηγετών επιχειρούμενη ενίσχυση του ρόλου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου συναντά πολλές αντιστάσεις.

Η Τραπεζική κρίση δεν απορροφάται, με αποτέλεσμα τα Τραπεζικά Ιδρύματα παγκοσμίως να μη συμβάλουν στην αναθέρμανση της οικονομίας, ενίοτε και δι' ίδιον αυτών αναμενόμενο όφελος.

Παρά ταύτα, διετυπώθη η άποψη, απευθυνθείσα μάλιστα και προς τους Συμμετέχοντες της G20, να αποφευχθούν φαινόμενα οικονομικού προστατευτισμού.

Εκ παραλλήλου τονίζεται, ότι οι Τράπεζες χρησιμοποιούν επιχειρηματική προσέγγιση για την χρηματοδότηση αναδυόμενων οικονομικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων.

Υπενθυμίζεται, εν προκειμένω, ότι έχει αρχίσει ήδη συζήτηση περί του ενδεχομένου εθνικοποίησης των Τραπεζών, θεωρουμένης υπό τινών Οικονομολόγων (π.χ. ΣΤΙΓΚΛΙΤΣ) ως μόνης λύσης.

Η έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ πάντων, Κρατών, Διεθνών Οργανισμών, Τραπεζών κ.ά., «δεν αντικαθίσταται» από τις εν αφθονία δηλώσεις Αρμοδίων, εκφραζόντων απλώς «ελπίδα για βελτίωση των -μεταξύ των- σχέσεων», ούτε υπό προτάσεων για την σύνταξη Νέας Οικονομικής Χάρτας.

Την σύνταξη της τελευταίας έχουν ήδη προτείνει Εκπρόσωποι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου, της Παγκόσμιας Τράπεζας, του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, Χωρών Μελών της Ε.Ε. κ.ά.

Πέραν όμως όλων αυτών, και πέραν των προσδοκωμένων εκ της εφαρμογής οίων δήποτε μέτρων αποτελεσμάτων, ίσως πρέπει η τρέχουσα κατάσταση, κατάσταση εξ άλλης πλευράς «δημιουργικής καταστροφής», «να εμπνεύσει» τους Ισχυρούς «να επανατοποθετήσουν» ως κέντρο βάρους στα ποικίλλα παγκοσμίως δρώμενα τον Άνθρωπο, υπέρ και χάριν του οποίου πρέπει «να λειτουργούν» Κυβερνήσεις, Οργανισμοί και Μηχανισμοί, ανεξαρτήτως ισχύος, προθέσεων, κόστους, τόπου και χρόνου...